

1. Inleiding

Als gevolg van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 3 augustus 2022 en de door de provincie ingediende zienswijze tegen het ontwerpbestemmingplan is de manier waarop de compensatie van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) in het ontwerpbestemmingsplan in het ontwerpbestemmingsplan vorm heeft gekregen opnieuw tegen het licht gehouden. Er is aanleiding gezien om de compensatie van het NNB op een andere manier vorm te geven.

In het bestemmingsplan voor Landgoed Eikenburg, is een kleinschalige herbegrenzing van het NNB voorzien. In het ontwerpplan werd de afname van een klein deel NNB gecompenseerd door het verwijderen van verharding en de aanleg van natuur binnen het bestaande NNB, de zogenaamde saldobenadering.

In deze notitie wordt uiteengezet dat en op welke wijze nu wordt gekozen voor een kleinschalige herbegrenzing van het NNB. Beschreven wordt hoe de begrenzing van het NNB wordt gewijzigd met omschrijving van de betreffende natuurwaarden. Vervolgens wordt toegelicht op welke wijze dit wordt gecompenseerd.

2. Voorgenomen plannen

In 2013 heeft Sint Trudo het eigendom en het beheer van Landgoed Eikenburg overgenomen van de Broeders van Liefde. Het doel is om de zorg voor het bos en de gebouwen over te nemen. De functies zorg, onderwijs, sport en recreatie blijven behouden en de woonfunctie wordt versterkt.

In opdracht van woningstichting Trudo heeft Buro Lubbers een strategische visie opgesteld voor een toekomstbestendige ontwikkeling van Eikenburg. De strategie laat zien dat behoud en versterking van cultuurhistorische en landschappelijke en ecologische waarden hand in hand kunnen gaan met het realiseren van nieuwe functies en programma's. Door nieuwe en bestaande functies en infrastructuur te bundelen in de kern, worden de groene kwaliteiten rondom robuuster en minder versnipperd. Bovendien ontstaat een helder model dat de landschappelijke waarden ook in de toekomst borgt.

In het plan is een ringvormige ontsluitingsstructuur voorzien. Deze toekomstige ring is voor driekwart aanwezig in de huidige situatie. Het noordwestelijke kwart moet nog aangelegd worden. Door deze ingreep ontstaat een logischere ontsluitingsstructuur en kan verharding op andere plaatsen verdwijnen of omgevormd worden tot smallere langzaam verkeersroutes.

3. Natuurwaarden

Het toekomstige stuk ring ligt aan de rand van een bosvak en heeft een oppervlakte van 370 m², zie afbeelding 1. Het bosgebied behoort tot het NNB met als beheertype 'N16.03 Droog bos met productie'.

Het beheertype 'Droog bos met productie' bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden. Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond. De diversiteit is relatief laag, door de uniforme aanleg en beheer in het verleden.

Afbeelding 1. Natuurbeheerplan, 'droog bos met productie'.

Uit een uitgevoerde flora- en faunaonderzoek door Faunaconsult (d.d. 16 juli 2020) wordt de aanwezige vegetatie als volgt omschreven: "Op het oog werd er één vegetatietype in het te kappen bos onderscheiden; open Douglassparrenbos. Hier domineert Douglasspar de boomlaag en groeit er her en der wat braam. Het grootste deel van de bosbodem is in de kruidlaag en struiklaag echter kaal". Verder werden in het betreffende gebied geen marterachtigen en geen vleermuizen aangetroffen.

De conclusie van Faunaconsult is als volgt:

"Aanleg rondweg: geen noemenswaardige beperkingen

De strook bos die zal worden gekapt, lijkt geen belangrijke functie voor vleermuizen te hebben. Dit is niet verwonderlijk omdat hier Douglasspar domineert; deze boomsoort trekt zeer weinig inlandse insecten aan (die op hun beurt als vleermuizenvoedsel kunnen dienen). Kleine marterachtigen komen er niet voor en de vroedmeesterpad komt in dit deel van het landgoed niet voor. Uiteraard dient de kap van de opgaande vegetatie wel buiten het broedseizoen plaats te vinden (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli).

Vleermuizen vormen de belangrijkste doelgroep bij de herinrichting

Van oudsher heeft Landgoed Eikenburg een belangrijke functie voor vleermuizen, onder meer wegens het voorkomen van een kraamkolonie van de gewone grootoorvleermuis op de zolder van de kapel (Hovens, 2015) en wegens het voorkomen van verschillende andere soorten als laatvlieger, watervleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. In het verleden is er bij de herinrichting van het voormalige schoolgebouw van het hoofdgebouw dan ook rekening met vleermuizen gehouden, waarbij er zelfs een extra zolder voor vleermuizen is ingericht (Hovens, 2017). Het lijkt daarom zinvol bij de herinrichting (voor de compensatie van het verlies aan NNB door de aanleg van de rondweg) vooral met deze soortgroep rekening te houden."

Faunaconsult adviseert om bij de plaatsing van verlichting rekening te houden met vleermuizen die elders op het landgoed voorkomen. Men adviseert om bij de aanleg van nieuwe straatverlichting amberkleurig licht, rood licht toe te passen of de verlichting te dimmen.

4. Compensatie en onderbouwing

Het realiseren van de voorgenomen weg legt een ruimtebeslag op het NNB. Als gevolg daarvan is deze oppervlakte niet meer te kwalificeren als NNB. De begrenzing van het NNB dient op deze locatie daarom te worden aangepast. In de Interim omgevingsverordening (IOV) is in paragraaf 3.2.3, die betrekking heeft op het NNB, verwoord hoe de bescherming van het NNB is geregeld (artikel 3.15 IOV). Tevens is beschreven volgens welke voorwaarden ontwikkelingen binnen het NNB wel mogelijk zijn.

Onder verwijzing naar het toepassingsbereik van deze artikelen en de beperkte ecologische waarde van de strook bos, wordt geconcludeerd dat de aantasting van het NNB als gevolg van het ruimtebeslag van het ontbrekende stuk ring kan worden gezien als een “kleinschalige ingreep” en dat daarom artikel 3.21 IOV (kleinschalige herbegrenzing) de meest voor de hand liggende oplossing is. Voor een verzoek tot wijziging van de begrenzing van het NNB op grond van een kleinschalige herbegrenzing is met name lid 1 van artikel 3.21 IOV van belang: artikel 3.21 Kleinschalige herbegrenzing:

1. Een bestemmingsplan kan een ontwikkeling binnen Natuur Netwerk Brabant mogelijk maken in het geval dat:

- a. *de aantasting van areaal Natuur Netwerk Brabant kleinschalig is;*
- b. *de ontwikkeling slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant;*
- c. *de ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;*
- d. *er een afweging van alternatieven heeft plaatsgevonden;*
- e. *er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;*
- f. *er bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 3.22 Compensatie;*
- g. *op welke wijze de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.*

Hieronder motiveren wij de invulling van de hiervoor vereiste onderdelen:

- a. De aantasting van het NNB is kleinschalig, het betref 370m² binnen een groter bosgebied, waarvan ca. 15,4ha NNB is.
- b. Volgens het rapport van Faunaconsult d.d. 16 juli 2020 leidt de voorgenomen ingreep niet tot noemenswaardige beperkingen; de aanwezige vegetatie heeft een beperkte ecologische waarde, heeft geen belangrijke functie voor vleermuizen en er zijn geen marterachtigen aangetroffen.
- c. De ontwikkeling als geheel leidt tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB als geheel. Door een efficiëntere ontsluitingsstructuur kan verharding op andere plaatsen in het bos (tevens NNB) verdwijnen. Daar waar verharding in het beukenbos (NNB) ten westen van Pannenhoef/Leemerhoef verwijderd wordt, zal de vrijkomende ruimte aangeplant worden met jonge beuken. Aan weerszijden van het nieuw aan te leggen stuk ringweg wordt het open Douglas sparrenbos aangevuld met soorten die meer bijdragen aan biodiversiteit, zoals zomereiken, krenten, lijsterbes e.d. Ook op andere plaatsen zal verharding in het NNB plaats maken voor groen, bijvoorbeeld ten westen van het zwembad en ter plaatse van het pad naar de werf dat

overbodig wordt door aanleg van de ring.

Zie ook de documenten:

1415_BL_200415_Inpassing Groen.pdf, Buro Lubbers augustus 2010 en

1415_BL_220502_Voorwaardelijke verplichting Groen.pdf Buro Lubbers mei 2022

- d. Er zijn diverse alternatieven afgewogen, zoals een ander verloop van de ring of het handhaven van de huidige situatie. In beide opties zou verkeer en parkeren niet geconcentreerd kunnen worden in de kern en zou er geen grootschalige ontharding plaats kunnen vinden in de randen van het bos. De aanleg van het ontbrekende kwadrant van de ring ontlast het bos op diverse andere plekken.
- e. De aanleg van de ring gaat gepaard met versterking van de ecologische kwaliteiten van het bosvak waarin de ring wordt aangelegd. De monocultuur van met name Douglassparren wordt aangevuld met diverse soorten bomen en heesters, die zorgen voor een polycultuur en gelaagde opbouw van het bos en daardoor meer bijdragen aan de biodiversiteit (zie ook punt c).
- f. De oppervlakte van het NNB dat verdwijnt, wordt gecompenseerd volgens artikel 3.22 IOV. In de volgende paragraaf wordt toegelicht hoe hieraan invulling wordt gegeven.
- g. Aanleg en beheer van groen is onder te verdelen in twee categorieën:
 - A. Randon geplande transformaties of nieuwbouw van gebouwen en infrastructuur.
Bij elke transformatie wordt een inrichtingsplan gemaakt. De termijn is dus gekoppeld aan de ingreep. Op deze manier zijn reeds de terreinen rondom het hoofdgebouw en paviljoen Pannenhoeve-Leemerhoeve aangelegd. De overige transformaties vinden naar verwachting binnen nu en ca. 15 jaar plaats.
 - B. Het bosgebied rondom.
Voor het bosgebied is een lange termijn beheervisie opgesteld voor 2019-2034. Het huidige beheer vindt nu en in de toekomst structureel plaats volgens dit beheerplan. Uitvoering vindt plaats door Bosgroep Zuid.

Artikel 3.22 IOV bepaalt dat compensatie van het verlies aan NNB naar keuze plaats kan vinden door fysieke of financiële compensatie. In dit geval wordt gekozen voor **financiële compensatie**, geregeld in artikel 3.24 IOV.

De financiële compensatie wordt bepaald op grond van de omvang van de compensatie, die op haar beurt wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur.

De financiële compensatie is bepaald op € 10,71 per m². Het totale compensatiebedrag bedraagt:

$$370 \text{ m}^2 * € 10,71 = \mathbf{€ 3.962,70}$$

De financiële compensatie wordt uiterlijk zes weken na de vaststelling van dit bestemmingsplan gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling.

5. Fysieke impuls groen en natuur

Naast de gekozen financiële compensatie vindt ook fysieke verbetering van groen en natuur plaats buiten het NNB. Op deze manier wordt een extra impuls gegeven aan het NNB, zonder dat de IOV daartoe verplicht. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze een extra impuls wordt gegeven aan het NNB.

De locatie waar het huidige NNB nog een extra fysieke impuls krijgt, ligt ook buiten het huidige NNB, namelijk ter plaatse van de verharde **parkeerplaats achter het zwembad**, zie figuur 2.

De compensatie sluit aan op een bestaand stuk wigvormig NNB, waardoor het NNB robuuster wordt. De wig bestaat uit een open bos van Amerikaanse eiken, dat in de toekomst door Bosgroep Zuid omgevormd zal worden tot een soortenrijker en gelaagder bostype.

De parkeerplaats wordt omgevormd tot **dierenweide** met de **aanduiding 'Specifieke vorm van natuur – dierenweide'**. De dierenweide zal bestaan uit een grasweide, omzoomd met gemengde hagen (veldesdoorn, liguster, beuk, meidoorn, haagbeuk). In de weide komt een groep zomereiken van 3-5 stuks. In de hoek van de weide wordt een poel aangelegd. De weide achter het zwembad is onderdeel van het grotere geheel met meerdere dierenweides. De weides worden van elkaar gescheiden door halfverharde paden met aan weerszijden een kruidenrijke grasberm met soorten voor vlinders, bijen, hommels en insecten.

De dierenweides met kruidenrijke grasbermen rondom vormen een overgang naar de bestaande bosvakken en bomenlanen. Deze overgangen zijn een aantrekkelijke plek voor insecten en daarmee ook een foerageergebied voor vogels en vleermuizen.

De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan afgerond.

Het gebied wordt beheerd door de Bosgroep Zuid en kan meegenomen worden in het reguliere bosbeheer van het omliggende gebied waarvan Bosgroep tevens beheerder is. De gemengde hagen worden ca. 2x per jaar gesnoeid. De jonge boomgroep van eiken zal de eerste jaren na aanplant beschermd moeten worden tegen vraat en de kruidlaag zal regelmatig gemaaid moeten worden. Na enkele jaren kan dit beheer omgezet worden in regulier beheer van de hagen, bomen en weide.

Figuur 2: Aantasting NNB (oranje) en extra impuls groen en natuur (donkergroen).